

la începutul sec. XVII și în Țara Românească »¹ (cf. Moxa, *Cuvinte din bătrâni*, I, p. 375).

Pavăză, *pavăză* 'scut' < pol. *paweza*, *paweza* 'idem' (< în sec. XVI și XVII din ital. *pavese* — Brückner), cf. Tiktin, Scriban, DLRM, Łuk. 516. Explicînd lipsa reflexului nazal în limba romînă, I. Bogdan arată că « În unele dialecte (poloneze) acest cuvînt se pronunță *pavez'*, fără nazalism, deci foarte apropiat de rom. *pavăză*, de unde apoi *pavăză* »². Dialectele despre care amintesc I. Bogdan sînt cele situate la răsărit de Cracovia, Radom³, unde într-adevăr a dispărut rezonanța nazală a acestei vocale, adică tocmai în acele regiuni cu care romînii veneau cel mai des în contact.

Forma *paveza* este atestată însă și în limba literară polonă veche (SW), ca și în alte limbi slave de apus (ceh. *pavéza*, slc. *paveza*). În sfîrșit, în sprijinul afirmației că avem de-a face cu un împrumut polonez, poate fi adus și faptul că forma scuturilor moldovenești seamănă cu cea a scuturilor descrise de Bielski⁴, sau unele citate din scriitorii polonezi din secolul al XVI-lea în care se descriu mijloacele de luptă ale moldovenilor⁵. Cuvîntul acesta este folosit de cronicari, de ex.: « Iară dacă se învață bine cum va purta sulita, cum va muta *pavăța*, cum va întoarce sabia »... (M.C. 259). « Dînd și solilor daruri și pruncului semne de apărare (caftan cu sîrmă țesut, *pavăză* cu pietre scumpe împodobită) » (M.C.96).

Acest cuvînt a intrat în limba romînă în secolele XVI—XVII-lea⁶ și se păstrează pînă astăzi în limba literară.

MIJLOACE DE APĂRARE

Bastă. (var. *bașcă*, *baștea*), pl. *băști* '1. ridicătură de pămînt pentru fortificație, redută. 2. tranșee. 3. turn'. Acesta este un cuvînt comun pentru slavii de apus și răsărit (cf. ceh., slc. *bašta*, ucr. *баума*, *баумя*). În limba polonă este atestat încă din sec. XV (cf. Sl. Stp.) în forma *baszta* 'fortificație, turn' (< lat. med. *bastia* prin filieră cehă; cf. SW, Brückner). Majoritatea dicționarilor romînești dau etimologie polonă acestui cuvînt (DA, DLRM, Tiktin, Cihac), datorită criteriului istorico-cultural. Cuvîntul este folosit în mod curent la cronicari, de exemplu:

« Îndată au făcut cu pedestreimea sa *băști* de pămîntu înalte și acolo au suît îndată pușcile » (M.C. 53). « Schinder pașea tot cu aceia năvală au lovit *bașta* cea din gios și fără zăbavă au intratu ienicerii în *baștă* » (M.C. 71).

Acest cuvînt care a intrat în limba romînă înainte de sec. XVII, continuă să se folosească în scris pînă spre sfîrșitul sec. XIX⁶, iar dialectal pînă în zilele noastre în Moldova⁷.

Palancă (*palangă*) 'întăritură, fortificație din birne sau zid, așezată în locuri strategice, unde se puteau adăposti pentru o vreme ostașii' < pol. *palanka*

¹ I. Bogdan, *op.cit.*, p. 436.

² I. Bogdan, *op.cit.*, p. 437.

³ Cf. Stanisław Urbanczyk, *Zarys dialektologii polskiej*, Warszawa, 1953, p. 21.

⁴ I. Bogdan, *op.cit.*, p. 437.

⁵ J. Linde, *Słownik Języka Polskiego*, IV, p. 66—67.

⁶ « Îi include într-o *bașcă*, viața vrînd a le păzi » (A. Beldiman, *Eteria*, Iași, 1861, p. 34).

⁷ V. Arvinte, D. Ursu, M. Bordeianu, *Glosar regional*, București, 1961, p. 16.